

Bagriy V. V. Influence of stress is on the emotional experiencing of student young people

Done review of scientific literature on the effects of emotional experiences stress and stress for problems with the physical human diseases. Analyzed the psychological characteristics of emotional experiences in the life of students and individual characteristics of behavioral activity in stressful conditions. Outlined ways to influence the personality of Representatives students to enhance their personal and physical health, increased stress.

As college students is a socially differentiated socio-demographic community, which are inherent specific physiological, psychological, cognitive, cultural, educational and other properties, which was the driving force behind the emergence euromaidan, it is advisable to consider the empirical study of emotional experiences is this category.

Student youth is a specific community, and its essential characteristics and features as opposed to the older generations and age groups in a state of formation and development. Emotional distress and behavioral activity largely depends on cognitive processes, ways of thinking and assessing the situation, knowledge of own resources, the degree of expression of skills management and regulation of stress. And in this lies an understanding of why the conditions of and behavior in stressful situations one person different from the behavior of another person in the same circumstances.

Стаття надійшла 14 січня 2019 р.

УДК 351.74(477):159.99

**В. А. Бондаренко,
С. С. Єсімов,
М. В. Ковалів**

ПОНЯТТЯ СТИЛЮ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ КЕРІВНИКА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Розглянуто проблему стилю професійного спілкування керівника як індивідуальну стабільну норму комунікативної поведінки, що виявляється в службових відносинах і взаємодії, в прийомах і способах прийняття й реалізації рішень, психологічного впливу на підлеглих, вирішення службових конфліктів у діяльності керівника територіального органу Національної поліції. Запропоновано внести доповнення до нормативно-правового акта, що регулює діяльність психологічної служби в системі Національної поліції.

Ключові слова: *стиль професійного спілкування, керівник, територіальний орган, Національна поліція, психологія управління.*

Постановка проблеми. Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року зумовила необхідність кардинальних змін, що супроводжуються зростанням кількості конфліктних ситуацій, які є об'єктом управлінського впливу. Перетворення, що відбуваються, потребували суттєвої перебудови стратегії, тактики та психології управління територіальними органами Національної поліції. До керівника висуваються нові вимоги, які зумовлюють необхідність підвищення професійної майстерності та комунікативної компетентності, що характеризуються насамперед способом впливу на підлеглих, тобто стилем спілкування, що відображає потребнісно-мотиваційну сферу та спрямованість керівника. Стиль спілкування за своєю суттю реалізує владні повноваження керівника та багато в чому визначає ефективність його діяльності.

Стан дослідження. Теоретичні засади вивчення особливостей стилю керівництва подано в роботах вітчизняних і зарубіжних психологів, зокрема І. Волкова, К. Вудкока, Ф. Генова, С. Жарікова, В. Зінгера, Л. Карамушки, Н. Коломінського, Л. Ланг, В. Мерліна, С. Москвічова, Г. Попова, П. Самуельсона, Д. Френсіса, Г. Щекіна. Хоча досліджень, присвячених указаній проблемі, є чимало, однак нові проблемні питання функціонування територіальних органів Національної поліції вимагають удосконалення теоретичних узагальнень процесу управління підрозділами поліції.

Мета статті – проаналізувати проблеми керівництва в психології управління та виокремити психологічні особливості стилю керівника.

Виклад основних положень. Теорія управління органами внутрішніх справ, розроблена у 90-х роках минулого століття (В. Плішкін, Ю. Кравченко та ін.), виокремлює стилі керівництва як один із головних елементів управління, підкреслюючи вплив зазначеного чинника на ефективність діяльності підрозділу [1]. Стиль – це структура адаптаційного механізму та способи, що використовуються в діяльності. Стиль впливає на поведінку в різних, зокрема конфліктних, ситуаціях. Більшість учених визнають перспективність вивчення стилів: життя, діяльності, спілкування, когнітивні й емоційні стилі. Ієрархічно складна структура системи територіальних органів Національної поліції передбачає узгодження різних видів діяльності, що забезпечується соціальною взаємодією співробітників, де індивідуальним суб'єктом діяльності є керівник, предметом – дії підлеглих, а змістом – причинний зв'язок суспільно необхідної поведінки.

Основні функції керівник реалізує через пізнавальну діяльність або у формі прямих впливів на співробітників, значну частину яких передає в безпосередньому успішному спілкуванні з підлеглими.

Однак це не гарантує ефективного керівництва. На ефективність процесу управління впливає велика група різних чинників (наприклад, рівень професійної компетенції, службовий досвід, оперативна ситуація, що виникла на території обслуговування, тощо). Водночас через спілкування організовується та реалізується управління.

Професійному спілкуванню характерна специфіка, зумовлена оперативно-службовими завданнями територіальних органів Національної поліції, для якого характерні: відмінності в статусах (субординація), виражений рольовий характер; формалізація відносин; різноманітність ситуацій, висока інтенсивність взаємодії; корпоративність; нерівномірність розподілу ініціативи, обов'язків і відповідальності, що визначає залежність людей.

Спілкування керівника розглядається як процес встановлення, підтримки та виходу з контакту з підлеглими у зв'язку з досягненням цілей. Спілкування здійснюється у межах певної оперативно-службової ситуації (об'єктивні обставини й суб'єктивне сприйняття), що охоплює: підлеглих співробітників з індивідуально-психологічними особливостями та міжособистісними відносинами, що сформувалися у процесі службової діяльності; процеси взаємодії, середовище, час, місце; прийоми та способи взаємодії; нормативно-правові акти законодавчого і відомчого рівнів, що регулюють оперативно-службову діяльність.

Уперше категорію «стиль» обґрунтували давньогрецькі філософи. Їм належить ідея про відповідність змісту та форми, дії і мислення. Арістотель дослідив особливості вияву стилю залежно від соціального статусу та ролі людини в соціумі. Поняття стилю асоціюється й є сполучною ланкою між психікою людини та зовнішнім світом, між індивідом і середовищем.

Як зазначає О. Коханова, стиль – це стійка сукупність, яка обумовлена індивідуальними особливостями керівника та підлеглих і завданнями, що повинні бути вирішені під час оперативно-службової діяльності, а також охоплювати способи управління та спілкування [2].

На думку Н. Малої, стиль керівництва (від лат. *stilus*, грец. *stylos* – паличка для письма) визначається як характерна манера поведінки керівника, що переважає в його управлінській діяльності та за допомогою якої керівник може впливати на підлеглих і стимулювати їх для досягнення цілей організації; стиль характеризується індивідуальними особливостями, зумовленими особистістю управлінця [3, с. 87]. Стиль може асоціюватися з розподілом між свідомими та позасвідомими діями в структурі поведінки, між внутрішньою готовністю та зовнішньою зручністю умов, між суб'єктивною можливістю й об'єктивною реальністю.

І. Чубова, аналізуючи наукові підходи до вивчення стилю управління сучасного керівника, зазначає, що поєднання суб'єктивної можливості та об'єктивної реальності зумовлює двоякість стилю та створює можливість дослідження феномена стилю, вивчення індивідуальності людини або аналізу особливості діяльності. Обидва підходи були реалізовані, причому перший у західній, переважно американській, а другий – у вітчизняній психологічній науці [4, с. 167].

Аналіз різних наукових підходів до проблеми стилю дає змогу виокремити: стилі життя; когнітивні стилі; індивідуальні стилі діяльності та спілкування; стилі керівництва і лідерства; стиль людини.

У психології поняття стилю (життєвого стилю особи) ввів А. Адлер, який визначав стиль як єдину лінію життєвої активності, зумовлену системою індивідуальних цілей, досягнення яких компенсує недоліки розвитку, забезпечуючи пристосування до реальності, захист від реальності.

Г. Олпорт використовував терміни, що підкреслюють способи адаптації та неповторність поведінки (інструментальні ознаки особи), індивідуальність людини, пов'язану з поведінкою.

Х. Уїткін уживав поняття, пов'язані з вирішенням розумових завдань і індивідуальних особливостей особи (когнітивного та перцептивного стилів).

Р. Стагнер називає перцептивними стилями узагальнені схеми співвіднесення образів і форм реагування [2, с. 3].

Індивідуальність людини у відносинах з іншими людьми визначає її стиль спілкування, під яким прийнято розуміти систему принципів, норм, методів, прийомів взаємодії та поведінки індивіда. Найбільш чітко стиль виявляється в професійній сфері, у відносинах між керівником і підлеглим. Проблема стилю ґрунтовно досліджена в сфері лідерства-керівництва.

Основоположні експерименти дослідження стилів керівництва проведені К. Левіним, Р. Липпітом і К. Уайтом, які виокремили три стилі керівництва: авторитарний, демократичний і ліберальний [5, с. 152].

Учені під стилем розуміли взаємодію керівника з групою, пов'язану з прийняттям і виконанням, де параметром типізації є розподіл функцій управління між підлеглими та керівником.

Узагальнюючи зазначені підходи, можна зробити висновок про деяку єдність і цілісність, що вказує на належність до певного психологічного типу й індивідуальність людини. Водночас уявлення про стилі як сукупності прийомів діяльності та поведінки сконцентровані у визначенні С. Шанта, Т. Щербан [6, с. 752].

Стиль найчастіше пов'язують із поняттями «стиль діяльності», «стиль керівництва», «стиль спілкування».

У зарубіжних і національних наукових джерелах виокремлюють декілька підходів до розуміння стилю спілкування керівника: нормативний, особистісний, ситуативний. Н. Соболев у дослідженні «Індивідуальний стиль професійного спілкування майбутнього перекладача» розкриває зазначені стилі [6].

Перший – нормативний, описує еталонні стильові ознаки характеру успішного керівника, охоплюючи професійно важливі якості, які є основою кваліфікаційних характеристик. Незважаючи на деяку абстрактність, вони дають змогу створити певну базу систематичної роботи для аналізу й актуалізації проблем щодо ролі еталонних уявлень у стилі.

Другий – особистісний, пов'язаний із більш докладним описом різних стилів спілкування, типологізацією. Стиль спілкування пов'язаний зі стилем керівництва (К. Левін щодо стилів керівництва). Така типологія використовується частіше з різними доповненнями, поєднуючи такі компоненти, як «директивність», «колегіальність» і «невтручання». Науковці виокремлюють 7 стилів керівництва, а Н. Мала додала до них дистанційний, контактний і інші та визначила 15 стилів [3, с. 90].

Третій – ситуативний, передбачає аналіз впливу зовнішніх умов ситуації на вибір керівником способів спілкування з підлеглими. Він прагне враховувати не тільки індивідуальні характеристики, а й умови ситуації (поведінка людини зумовлена відносинами, що сформувалися між особами, які спілкуються), характер завдань, що потребують вирішення.

М. Аргайл включає в структуру соціальної ситуації такі елементи: цілі учасників; правила поведінки (норми); ролі (моделі взаємодії); сукупність елементарних дій; послідовність поведінкових актів (зміна ролей мовця і слухача); концепти (знання, які задіяні в спілкуванні); фізичне середовище; мова і мовлення; труднощі та навички; емоційна атмосфера [7, с. 285]. Водночас важливого елементу – предмета взаємодії – немає.

Ситуативний підхід найбільш послідовно був реалізований Ф. Фідлером, який дійшов висновку про доцільність використання стилю залежно від наявності таких ситуативних компонентів, як міжособистісні відносини в групі (лояльність до підлеглих, довіра до керівника і його привабливість); структура завдання (звичність, чіткість формулювання та структуризації); посадові повноваження.

Ф. Фідлер указує, що залежно від конкретної ситуації повинні вибиратися різні стилі управління. Керівник повинен уміти змінювати

стиль так, щоб особисті якості та поведінка сприяли успішному управлінню, а ситуація у цьому разі є доповненням.

Аналіз наукових робіт щодо стилю спілкування дає змогу стверджувати, що стиль є однією з важливих характеристик особи як суб'єкта спілкування.

У психології є різні схеми вивчення стилю (різне трактування поняття, акценти на його окремі властивості та різновиди). Наприклад, стиль педагогічного спілкування. Виокремлення стилю спілкування як вияв стилю діяльності обмежує можливості повного його опису.

У пошуках спільної думки щодо різних стильових характеристик особи стиль спілкування досліджують у контексті стилю людини як цілісної системи з характерною їй багатокomпонентною й ієрархічною організованістю.

Важливим питанням є виділення системи ознак, що дають змогу описати та виокремити стиль. Вершиною структури властивостей людини є особистість, де глибина – індивідуальність, яка формується та виявляється через різні види діяльності.

Не випадково індивідуальний стиль діяльності як поняття стильової характеристики був уперше розглянутий як предмет дослідження в нашій країні. Під ним Є. Клімов розумів індивідуально-своєрідну систему психологічних засобів, до яких свідомо чи стихійно вдається людина з метою найліпшого зрівноважування своєї (типологічно обумовленої) індивідуальності з предметними зовнішніми умовами діяльності [8]. У цьому визначенні ідеально відображена особливість стилю, що, з одного боку, спирається на індивідуальність, а з іншого – на діяльність. Вивчення стилю стало науковим напрямом, який очолив В. Мерлін. Учений вважав, що виконання будь-якої діяльності залишає свободу всередині кордонів, що дає змогу людині виявляти свою індивідуальність у постановці проміжних цілей, виборі засобів досягнення і реалізації діяльності [2, с. 7].

Стилю необхідна свобода самовираження. Але людина за всієї різноманітності способів виконання функціональних завдань повинна вибирати один і тільки один, що буде його стилем. Особа повинна бути позитивно мотивована. Тоді у неї буде прагнення до досягнення більш високих результатів, підвищення ефективності. У цих умовах формуватиметься стиль.

В. Мерлін бачив в індивідуальності різні рівні організації, але сполучною ланкою, що забезпечує використання своїх ресурсів, він називав індивідуальний стиль.

Аналізуючи індивідуальний стиль спілкування з погляду вивчення стратегій і прийомів спілкування, В. Мерлін розглядає його як

частку від стилю діяльності, розкриває операції, що входять у склад стилю – поведінкові, контактні й емоційні, підкреслюючи їх цілісність у формуванні міжособистісних відносин.

Стиль спілкування формується під час взаємного пізнання, взаємного сприйняття та взаємодії в спілкуванні і має дві складові: мотиваційно-сміслову (спрямованість, виражену в ставленні до себе, до інших) та операційну (система способів, прийомів і засобів).

Індивідуальний стиль спілкування – єдність одиничного, загального й особливого в структурі та змісті. Цей висновок важливий під час напрацювання різних методичних рекомендацій, що поліпшують професійне спілкування, оптимізацію індивідуального стилю спілкування, адекватного різним ситуаціям оперативної-службової діяльності територіальних органів Національної поліції.

Індивідуальний стиль спілкування має вивчатися в умовах, коли спілкування відбувається у процесі діяльності. Крім того, необхідно відокремлювати стилі міжособистісного та професійного спілкування, оскільки їх змістовна частина є різною.

З-поміж різноманіття підходів до вивчення стилю з усталеними термінами, методологією й традиціями, значущим є погляду дослідників, які виокремлюють чотири типи: стиль керівництва, когнітивні, індивідуальні стилі діяльності та стилі життя (поведінки, спілкування, активності), підрозділяючи їх на дві групи: специфічні стилі конкретної професійної діяльності (керівництва й індивідуальні) і неспецифічні (когнітивні та стилі життя) [9].

Перша група прямо пов'язана з успішністю діяльності та має на увазі систематичне професійне навчання. Друга – має опосередкований непрямий зв'язок. Доцільно зауважити, що у системі професійної підготовки поліцейських цим стилям не вчать. Окрім того, стилі життя, в які входить стиль спілкування і поведінка, більш глобальні, ніж інші.

Необхідно проводити розмежування між стилями діяльності та спілкування, відносити їх до різних видів активності, розділяти стиль спілкування зі стилем професійного спілкування.

Стиль спілкування керівника територіального органу Національної поліції є багатоаспектним, головне місце визначають особистісні якості, вимоги до професійної діяльності та взаємодії з людьми.

Стиль відображає єдність, цілісність, структурний взаємозв'язок безлічі атрибутів активності людини та порівняну стійкість у разі зміни ситуації. Тому в прийомах і способах попередження та вирішення службових конфліктів, в міжособистісних взаєминах, в методах психологічного впливу, в прийнятті різних рішень виявляється індивідуальна стабільна норма комунікативної поведінки людини.

Стійкість стилю порівняна, а індивідуальні способи спілкування змінюються. З огляду на дослідження О. Кудерміної та М. Чекулаєва щодо аналізу спілкування керівника правоохоронних органів доцільно виокремити три рівні: організаційний, оперативний й тактичний. На організаційному рівні, спілкування характеризує спосіб життя, протягом якого досліджуються його форми залежно від суспільних норм, традицій, правил поведінки, відносин, вікових особливостей, психічних властивостей, тобто стиль основний у вивченні особистості, спрямованості її діяльності, мотиваційної сфери та міжособистісних відносин. Стиль спілкування керівника характеризує сполучення комунікативних дій: звернення до підлеглого у відповідь на дію і навпаки. Цей рівень нескладно уявити, використовуючи транзакційний аналіз Е. Берна, де конфлікт є результатом невідповідності висловлювань і дій, рольовим розпорядженням, в основі якого є особистісні особливості, стійкі схеми, стереотипи, що заважають керівнику вести адекватно ситуації у контексті професійної діяльності.

На оперативному рівні здійснюється вивчення окремих контактів між людьми, на якому виокремлюється кілька фаз: формування опорних образів; вироблення спільної програми (розподілу функцій і їх поєднання); узгодження тимчасових характеристик, психічних процесів і станів. До основного кола психологічних проблем належать особливості динаміки психічних процесів і станів людини. Все це характеризує стиль спілкування керівника з погляду ситуації, де необхідно оцінювати за всіма параметрами умови ситуації й виявляється особистісний стиль. Особистісні якості керівника, що виявляються в різних службових ситуаціях, зокрема конфліктних, визначатимуть індивідуальну неповторність.

Тактичний рівень передбачає вивчення взаємопов'язаних окремих актів спілкування: мовні цикли, емоційні реакції, взаємопов'язані мимічні та пантомімічні рухи. Стиль фіксують на тривалому відрізку службової діяльності з урахуванням різних ситуацій.

У контексті дослідження доцільно було би доповнити Наказ МВС України від 28 липня 2004 року № 842 «Про подальший розвиток служби психологічного забезпечення оперативно-службової діяльності органів внутрішніх справ України» психограмою вивчення стилю спілкування керівника територіального органу Національної поліції [12].

Д. Горбенко, досліджуючи сучасний стан та особливості функціонування служби психологічного забезпечення МВС України, зазначає, що нагальною є необхідність оновлення методичної бази, використання сучасних стандартизованих методик у різних напрямках діяльності служби. Потрібно продовжувати роботу щодо складання спеціальних

навчальних програм, укладання підручників і навчальних посібників із практичної психології саме для працівників служби психологічного забезпечення системи МВС України, розроблення психологічних рекомендацій і методичних матеріалів, програм підготовки й перепідготовки кадрів, удосконалення нормативно-правової бази діяльності психологічної служби системи МВС України, враховуючи, що нормативна база застаріла та здебільшого не відповідає сучасним реаліям [13, с. 207].

Висновки. У комунікаціях керівника територіального органу Національної поліції з підлеглими за певних обставин виникають службові конфлікти, в яких виявляється стійкість способів поведінки, що вказують на статичну типологічну своєрідність структури особи. У змісті стилю спілкування необхідно виокремлювати дві головні його складові: мотиваційно-смыслову, що виявляється у формі цінностей, мотивів, цілей спілкування, і технічну, подану стійкою системою прийомів, способів, засобів комунікативної поведінки. Стиль спілкування як єдність зазначених складових формується внаслідок процесу взаємодії учасників спілкування.

Основою для розуміння психологічного механізму впливу стилю спілкування керівника на службові конфлікти може стати розроблена психологічна модель, де важливим психологічним механізмом є мотиви, що визначають спрямованість інтересів керівника, які у взаємозв'язку з ціннісними орієнтаціями через механізм соціальної установки впливають на стиль спілкування та вибір стратегії поведінки в службовому конфлікті. Несприятливий прогноз щодо стійкості за професійним спрямуванням як підструктури, що впливає на формування ситуативного стилю спілкування, має стати предметом науково обґрунтованої психологічної корекції.

Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо в розробці методології дослідження стилю спілкування керівника територіального органу Національної поліції.

1. Теорія управління органами внутрішніх справ: підручник / за ред. Ю. Ф. Кравченка. К.: Національна академія внутрішніх справ України, 1999. 702 с. URL: <http://lawdiss.org.ua/books/146.doc.html> (дата звернення 02.12.2018)

2. Коханова О. П. Індивідуальний стиль професійної діяльності: значення та проблема формування. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5563/1/O.Kokhanova_TUOS_2_IL.pdf (дата звернення 02.12.2018).

3. Мала Н. Т. Класифікація стилів керівництва. URL: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/35815/1/16_87-91.pdf (дата звернення 02.12.2018).

4. Чубова І. І. Аналіз наукових підходів до вивчення стилю управління сучасного керівника. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія психологічна*. 2017. Вип. 1. Т. 2. С. 166–170.

5. Ильин Е. П. Дифференциальная психология профессиональной деятельности. СПб.: Питер, 2016. 432 с.

6. Соболев Н. М. Індивідуальний стиль професійного спілкування майбутнього перекладача. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2011. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2011_2_16 (дата звернення 02.12.2018).

7. Тогочинський О. М. Функції, структура і зміст соціальної компетентності працівників органів внутрішніх справ. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія*. 2013. Вип. 40. С. 284–289.

8. Андрощук Л. М. Індивідуальний стиль діяльності педагога-хореографа як наукова проблема. *Народна освіта*. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=984 (дата звернення 02.12.2018).

9. Деркач А. А. Типологія стилів. URL: <http://medbib.in.ua/tipologiya-stiley.html> (дата звернення 02.12.2018).

10. Кудерміна О. І. Психологічні особливості професійного спілкування суб'єктів правоохоронної діяльності. *Проблеми сучасної психології*. 2011. Вип. 12. С. 538–547.

11. Чекулаєв М. А. Психологічна структура управлінських здібностей керівників органів внутрішніх справ. *Вісник Національного університету оборони України*. 2014. № 4 (41). С. 323–328.

12. Про подальший розвиток служби психологічного забезпечення оперативно-службової діяльності органів внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 28.07.2004 р. № 842. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1365-04> (дата звернення 02.12.2018).

13. Горбенко Д. А. Сучасний стан та особливості функціонування служби психологічного забезпечення МВС України. *Юридична психологія*. 2017. № 1. С. 200–208.

Bondarenko V. A., Yesimov S. S., Kovaliv M. V. The concept of style in professional communication of the heads of territorial bodies of the National Police

The problem of the style of professional communication of the head as an individual stable norm of communicative behavior, which manifests itself in official relations and interaction, in ways and methods of acceptance and implementation of decisions, psychological influence on subordinates, resolution of official conflicts in the activities of the head of the territorial body of the National Police, is investigated. The amendment to the normative and legal act regulating the activities of the psychological service in the system of the National Police is proposed.

The development strategy of the Ministry of Internal Affairs bodies for the period up to 2020 led to the need for radical changes, accompanied by an increase in the number of conflict situations that are the subject of management influence.

Transformations required a substantial reorganization of the strategy, tactics and management psychology by the territorial units of the National Police. The manager faces with new requirements that cause the increase of professional skills and communicative competence, characterized primarily by the way of influencing the subordinates, that is, the style of communication that reflects the necessary and motivational sphere and direction of the head. The style of communication implements the powers of the head and determines the effectiveness of his activities.

The key to understanding the psychological mechanism of influencing the communication style of the head on the official conflicts may be a psychological model, in which an important psychological mechanism is the motives. These motives determine the orientation of the manager's interests, which in conjunction with the valuable orientations by means of the mechanism of social instrument affect the communication style and the strategy choice of behavior in official conflicts. An unfavorable prognosis for professional stability as a substructure influencing the formation of a situational communication style should be the subject of science-based psychological correction.

Key words: professional communication style, head, territorial body, National Police, management psychology.

Стаття надійшла 20 грудня 2018 р.

УДК 159.922.2:316

Н. М. Василюк

ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ІМІДЖУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ «Я-КОНЦЕПЦІЇ»

Проаналізовано поняття імідж, його зміст, види та характеристики. Розглянуто головні теоретико-методологічні підходи до вивчення цього поняття, зокрема Л. Кочубея, Т. Ляпіна, Г. Почепцова, А. Ротовського. Охарактеризовано психологічні особливості індивідуального іміджу особистості через призму «Я-концепції».

Окреслено самооцінку як найважливішу частину «Я-концепції», провідний фактор, який визначає поведінку особистості.

Ключові слова: імідж, «Я-концепція», уявлення, індивідуальний імідж, студентська молодь, самооцінка.

Постановка проблеми. Імідж привертає увагу тому, що не є суто психологічною категорією, а знаходиться на перехресті інтересів людей різних спеціальностей. В іміджі відображаються соціальні очікування соціальних груп, а також елементи їх історичної пам'яті. Тому перше значення цього поняття обмежує визначення іміджу, який